

EEN WOORD

OVER

de Brochure van W. HOVEN „de slechte toestand der
BRANDBLUSCHMIDDELEN in Nederland en een
verbeterd stelsel verklaard,”

DOOR

EEN DESKUNDIGE.

TE GRONINGEN, BIJ
H. R. ROELFSEMA.

—
1864.

Dezer dagen verscheen bij P. J. Kraft te 's Gravenhage eene brochure, getiteld: » *De slechte toestand der Brandbluschkmiddelen in Nederland en een verbeterd stelsel verklaard, door W. Hoven,* » welk vlugschrift te beschouwen is als eene nieuwe, doch geenszins onschuldige adreskaart.

De schrijver dier brochure, kolenkoopster te 's Hage en » uitsluitend agent voor Nederland en Oost-Indië » eener Belgische fabriek van Brandspuiten, vangt in een gemoedelijken toon aan met den roem van ons voorgeslacht te verkondigen, ten einde daarna vrijheid te vinden om den medeburger te miskennen, en met eene lofspraak te eindigen op de bij uitsluiting goede koopwaar, die hij voor den nabuur bij ons ter markt brengt. Hij veroordeelt daarbij, met de driestheid der onkunde, anderer fabriekaat, en toont op elke bladzijde zijne geheele onbekendheid met technische wetenschap, wat hem, agent *voor* en geen fabrikant *van* brandspuiten, niet ten verwijt kon strekken, zoo hij zich als agent ook alleen bij den verkoop bepaalde.

De aanleiding tot het schrijven zijner brochure schijnt de heer Hoven gevonden te hebben in de zienswijze van den heer van Gogh, opperbrandmeester te 's Hage, die gemeend heeft

geen attest ten gunste zijner Belgische brandspuiten te moeten afgeven, noch Burg. en Weth. aldaar te adviseren tot den aankoop van zoodanige spuiten, en zulks te minder »vermits er,» zoo als Burg. en Weth. zeggen, »voor het oogenblik geene behoefte bestaat aan nieuwe brandspuiten en nog veel minder aan vermeerdering van het getal der aanwezige spuiten.»

Heeft de heer van Gogh zijn pligt meenen te betrachten, de heer Hoven denkt er anders over, en kan niet nalaten om de bekwaamheid en onpartijdigheid van den heer van Gogh verdacht te maken of eene taalkundig min juiste uitdrukking in een door dezen uitgebragt rapport te persifleren.

Wij vermeenen echter met grond te mogen aannemen, dat de Heer van Gogh, gedurende het aantal jaren dat hij bij het brandwezen werkzaam was, zoo vele diensten aan de gemeente 's Gravenhage heeft bewezen en dat deze diensten zoo algemeen erkend worden, dat een geschrijf als dat van heer Hoven zijn naam zeer weinig zal schaden; en wij zijn er zeker van, dat ieder deskundige met ons verontwaardigd zal zijn, wanneer hij op bladz. 11 dier brochure leest, dat de heer Hoven, *du haut de sa grandeur*, »meermalen had mogen opmerken, dat den heer van Gogh de vereischte technische kennis ontbrak om opperbrandmeester te zijn.»

De heer Hoven heeft echter, en dit moet men tot zijne eer erkennen, als *agent* zijne taak uitnemend begrepen, om namelijk op de beste wijze zijne koopwaar aan den man te brengen. Hij heeft getoond het Nederlandsche karakter grondig te kennen; hij schijnt er mede vertrouwd, hoe men het in Nederland ver kan brengen, door met veel ophef buitenslandsch fabrikaat te prijzen en eigene voortbrengselen af te keuren, al geschiedt zulks ook blijkbaar met de grootste oppervlakkigheid en eigenbaat. Hem mogt het door dien ophef toch gelukken om, met achterstelling der eigene nijverheid, hier te lande aan Marine, Artillerie en Koloniën van zijne brandspuiten te verkoopen, die onzes inziens geene vergelijking met het inlandsch fabrikaat kunnen doorstaan.

Om het bovenstaande te staven zullen wij zijne brochure nu geregeld doorloopen en onze bemerkingsen daarop mededeelen.

De schrijver begint met eene dichterlijke uitweiding over de rampen, die de branden veroorzaken en het heil, dat de brandspuiten aan het menschedom bewijzen, en zegt daarbij, dat »hij er met fierheid op wijst» en dat het »zijn nationalen trots aangrijpt» dat een Nederlander, Jan van der Heijden, de brandspuitslangen heeft uitgevonden.

Ten eerste is geheel zijn geschrijf een bewijs, dat hij zijn *nationalen trots* veil heeft voor luttel winst, daar hij, met miskenning der waarheid, Nederlandsch fabrikaat tracht te verguizen en het vreemde te verheffen. En, ten tweede, ware het te wenschen dat zijn *nationale trots* hem bewogen had, om degelijk te zijn en de zaak te leeren kennen, alvorens er over te schrijven; het is hier ook eene bevestiging van het oude spreekwoord: »hij heeft de klok hooren luiden, maar weet niet waar de klepel hangt.»

Jan van Heijden toch, was niet de uitvinder der brandspuitslangen, zijne vinding was de toepassing van de lucht-ketel op de perspomp, om daardoor te verkrijgen een aanhoudende waterstraal; om te verkrijgen bij de waterloopkunde, hetgeen het vlieg- of jagtwiel is bij de werktuigkunde, de overwinning van het doode punt. Wij willen over deze uitvinding en hare toepassing niet verder uitweiden, wijl zulks voor den heer Hoven te wetenschappelijk, en voor ons dus nuttelooze moeite zou zijn.

De schrijver gaat verder voort, met het brandwezen in Nederland te verguizen, en beweert dat de toestand daarvan vergeleken bij andere landen allerellendigst is.

Hij zegt verder: »door bijzondere omstandigheden in de »gelegenheid gesteld, mij in alle deelen bekend te maken met »de zamenstelling en de werking van een veel verbeterd systema »van brandspuiten, en daardoor meer dan iemand overtuigd »van de achterlijkheid, waarin ons vaderland ten dezen bij »andere rijken verkeert, *gevoelde ik mij gedrongen* aan deze

»aangelegenheid meer bijzonder mijne aandacht te wijden en »*mijnerzijds* niets onbeproefd te laten, wat strekken kan om »den ouden te lang gevolgd den weg te doen verlaten en ook »voor Nederland nut te trekken van de verbeteringen in den »vreemde sedert vele jaren reeds tot stand gebragt.»

O! Nederland, wat zijt gij niet verschuldigd aan een man als Hoven, die met vele opofferingen, zóó tot welzijn van zijn dierbaar vaderland werkzaam was; een vaderland, waarvoor hij zooveel nationale trots koestert.

Hij *gevoelde zich gedrongen*!! waartoe? Om met vooruitzigt op winst, door bluf en opvijseling zijnen landgenooten iets slechters op te dringen dan het bestaande Nederlandsche fabriekaat.

De schrijver vervolgt zijn pamflet met de beoordeeling van een rapport door den heer Gogh uitgebragt aan de Vereeniging ter bevordering van Fabrik- en Handswerks-nijverheid, over de brandspuiten in Nederland. Hij doet dit echter op eene wijze, als iemand die nooit eene brandspuit gezien heeft; blz. 12 zegt hij: »b. v. aan te nemen, dat de man, aan wien de opperleiding der brandweer in de residentie is toevertrouwd, niet weten zou, dat de aan- en afvoerpijpen *niet* aan de spuit zijn gesoldeerd. Ieder spuitgast of pomper, of wie ook die slechts eenmaal eene spuit onder de oogen heeft gehad, weet, dat met deze woorden eene bepaalde ongerijmdheid gezegd is.»

De heer Hoven toont dus, nog minder van eene brandspuit te weten dan een spuitgast of pomper, want de aan- en afvoerpijpen zijn wel degelijk aan de spuit *gesoldeerd*, en de opmerking van den heer van Gogh was geheel juist.

Verder zegt hij: »de logge Haagsche brandspuiten, tot welker vervoer een 40tal menschen moeten gebezigd worden...

»Onze naburen bezigen eene spuit, waarbij zuig- en perspomp in één toestel vereenigd zijn. Op denzelfden wagen, waarop de spuit vervoerd wordt, zijn tevens geborgen de emmers, ladders, haken, bijlen, in één woord alle gereedschappen.

»Op dien wagen, nemen 12 á 16 man plaats. Deze eene wagen bevat dus alles wat men bij den brand noodig heeft en zulk een wagen wordt door 3 of 4 man voortgetrokken.»

Moeten wij, bij het lezen van zooveel onwaarheid en overdrijving, ons ergeren over de onbeschaamheid van een onzer landgenooten, of hem den vrijbrief toekennen, dien wij sommigen onzer naburen, Hoff en Hallowaij, geven?

De wigt, dien de schrijver daar op elkander pakt, minstens 3000 N. r wordt bij onze naburen door 3 á 4 man voortgetrokken, terwijl in zijn vaderland, waarop hij zoo trotsch is, voor veel minder wigt 40 man noodig is. Wij hebben veel bespottelijks gelezen, over brandspuiten, geschreven door menschen, die er geen verstand van hadden. Onder anderen van prof. Bleekrode in zijn nieuw tijdschrift, jaargang 1859 blz. 32 waar hij zegt: »dat de beroemde Canadasche brandspuit, door handen gedreven, een straal wierp van 2.5 ned. duim op 60 el afstand, gelijk staande met een kub. el water per minuut.» Maar dergelijke *nonsens* gaat dunkt ons al te ver; en behoort er eene groote mate van verwaandheid toe, om zoo iets te durven laten drukken.

De schrijver zegt voorts, dat een rapport moet getuigen:

- a. van een grondig onderzoek omtrent de zaak in quaestie;
- b. van de zaakkennis des rapporteurs; en
- c. van de meest strikte onpartijdigheid, die gebiedt de waarheid te getuigen, zelfs al is ze in strijd met persoonlijcke consideratien.

Maar voorwaar, als hij zijn geschrijf eens aan deze drie punten moest toetsen, wat zou dan zijn eigen oordeel over zijn schotschrift zijn.

Nu volgt een relaas over stoom-brandspuiten; daarvan schijnt hij al zeer goed op de hoogte te zijn; hij keurt die echter af, want ze veroorzaken brand, in plaats van die te blusschen, daar, blz. 21, hij gevallen weet, *dat geheele brandende stukken steenkool uit den schoorsteen vlogen.* En ook

omdat zij niet in naauwe steegjes kunnen komen, zoo als het Achterom en de Driehoekjes, te 's Hage. Welk een bombast!

Wij zijn nu gevorderd aan de attesten, door de marine en artillerie aan den heer Hoven afgegeven. Hierover te spreken, is een onaangename taak; het moet toch ieder Nederlander leed zijn, en zijn nationaal gevoel pijnlijk aandoen, om ook alweder hier te moeten certificeren, hoe bij ons het vreemde wordt voorgetrokken en alleen bescherming geniet.

Wanneer de spuiten der marine en der artillerie bij eene proefneming iets minder hebben gedaan dan de spuiten van Hoven, dan ligt de schuld daarvan aan die corporaties zelf. De leverantie dier brandspuiten moest steeds geschieden volgens teekening en model, en wanneer een enkele streep daarvan werd afgeweken, stond men aan afkeuring bloot.

Door de geachtste firma's van ons land zijn aan de constructiewinkel te Delft en aan den Hoofd-Ingénieur van scheepsbouw te Vlissingen, opmerkingen gemaakt over 's Rijks-brandspuiten en wel voornamelijk over de slechte constructie der zuigbuizen, waarop zeer veel aankomt, — want wat beteekent eene *goede* spuit met een *slechte* zuigbuis. Die opmerkingen waren echter te vergeefs, zij werden voor kennisgeving aangenomen, zonder er verder op te achten. Doch naauwelijks wordt met veel ophief een vreemd fabriekaats aangeboden, of het wordt met open armen ontvangen; men loopt er mede weg; men geeft attesten af, en wat meer zegt, men doet bestellingen aan eene buitenlandsche fabriek, met voorbijgang van den landgenoot, die, zoo men al de constructie der buitenlandsche wilde, het fabriekaats zelve, onzes inziens, voor den besteeden prijs beter zou leveren. En dezer dagen nog lazen wij in de nieuwsbladen, dat de Minister van Marine alweder 17 stuks scheepsbrandspuiten besteld heeft bij den heer Hoven, natuurlijk zonder eenige concurrentie. De Nederlandsche fabrikant is echter van dit ministerie achteruitzetting en miskennis gewend, en weet dat het de vrijzinnigheid drijft tot voorkeur-geving aan den vreemdeling toe.

In het attest van den heer van der Tak, over de proefneming te Rotterdam, komt geen woord voor, dat de Belgische spuit iets meer zoude gedaan hebben, dan de gewone stads spuiten aldaar. De heer Hoven neemt die gelegenheid waar om eene hatelijkheid te zeggen tegen de firma A. Bikkers en Zoon, doch doet zulks op eene zeer onhandige manier. Deze firma, die vóór honderd jaar reeds spuiten geleverd heeft, welke op dit oogenblik nog solieder en beter zijn, dan de Neurenberger kramerij, waarvoor Hoven agent is, die firma heeft in een open brief, in de nieuwspapieren, op gemelde hatelijkheid van den heer Hoven geantwoord; wij zullen daar niet verder bij stilstaan, doch alleen te kennen geven, dat wij onze geheele adhaesie betuigen met al hetgeen in die advertentie van de firma A. Bikkers en Zoon voorkomt.

De aankoop der Belgische spuit door de gemeente Rotterdam was enkel eene beleefdheid tegenover den heer Hoven, voor de moeite, die hij zich had gegeven, om zijne kunstverrigtingen ook aldaar te vertoonen. Op eene vraag, door den heer Ledeboer in den gemeenteraad dier stad gedaan, waarom die beroemde spuit niet gewerkt had bij den brand van het museum Boymans, antwoorde de president der commissie van fabricage: »dat die spuit voor dat doel niet was aangekocht.»

Dus niet om brand te blusschen. Hij is dan ook bij geen brand te gebruiken, maar bestemd om nu en dan een kelder leeg te pompen, die volgelopen is.

Eindelijk zijn wij genaderd tot de hoofdzak, waarop het in dezen aankomt, namelijk de *verklaring van een verbeterd stelsel*. Wij zullen de punten eens nagaan, waarin de heer Hoven verklaart, dat het bewuste verbeterde stelsel, boven onze Nederlandsche brandspuiten uitmunt. De lezer kan daaruit opmaken, welke waarde aan dat *verbeterd stelsel* zij te hechten, en of de geheele handeling van den heer Hoven in dezen niet den stempel van kwakzalverij draagt.

Hij zegt: 1. *Dat door de zamenstelling dezer brandspuiten en de wijze waarop het water in het pompwerk en den bak wordt*

onlast, het bevrozen van het water in de pomp wordt voorkomen, zoodat, wanneer andere spuiten door de vorst tot werkeloosheid zijn gebragt, deze spuiten geregeld kunnen doorwerken.

Wij moeten dit voor onzin verklaren of ons zelve alle kennis van brandspuiten ontzeggen. Bij brandspuiten toch komt het water uit de zuigbuis, door de inkomende klep in den cilinder en van daar door de uitgaande klep in de lucht-ketel en verder in de persslang. Van Jan van der Heijden af, tot heden, bestond er geen enkele spuit in Nederland, waarin het water een andere loop heeft. En met de meeste studie hebben wij niet kunnen uitvinden, waar die bijzondere toestel verborgen zit, die, zeker door eene physische warmte-ontwikkeling, bij de Belgische spuit het water ontdooid houdt, terwijl dat elders befrist.

2. *Dat het overtollige water na afloop van het werk van zelf wegvloeit, waardoor de spuit in zuik een staat van zindelijkheid wordt gehouden, dat het gedurig schoonmaken overbodig wordt.*

Dit is eene onwaarheid. De Belgische spuit heeft, betrekkelijk dit punt, niet het geringste voordeel boven de gewone Hollandsche constructie, en het water in den cilinder opgenomen vloeit bij het staken der werking even min af, als bij eenige andere spuit, want dan moest zich een luchtledig onder den zuiger vormen, en dit is onmogelijk.

3. *Dat de samenstelling zoo eenvoudig is, dat ieder werkmán, zelfs de onbedrevenste, de spuit gemakkelijk en in korten tijd kan uit elkander nemen en weder ineenzetten, hetgeen inzonderheid voor kleine gemeenten van groote waarde is, omdat aldaar niet altoos werklieden worden gevonden, die bekwaam genoeg zijn om dezen bij andere spuiten moeilijken arbeid te verrigten.*

Dat de samenstelling eenvoudig is, is eene onwaarheid; zij is meer zamengesteld dan bij eenige Hollandsche spuit. De Belgische spuit bestaat uit twee cilinders met een lucht-ketel daar tusschen, even als bij alle gewone Hollandsche spuiten. Eén fabrikant slechts, de heer van der Os te Vlissingen ge-

bruikte twee luchtketels, om elke cilinder één, en dat systeem is door de artillerie en de marine aangenomen. Alle andere fabrikanten gebruiken ééne luchtketel even als bij de Belgische spuit. En wat is nu zamengestelder, dat die drie stukken vast aan elkander gesoldeerd zijn en dus één ligchaam vormen, of dat alles met schroeven en moeren in elkaar is gewerkt? Bij eene brandspuit is de hoofdzaak eenvoudigheid en *zoo min verbindingen mogelijk*. Elke verbinding geeft aanleiding tot lekkaadje, en dit moet men bij eene brandspuit bovenal vermijden. Het is daarom dat ik de Belgische spuit ten sterkste afkeur en vooral plattelands-gemeenten dringend waarschuw, er nooit eene te koopen, want zij zullen er grooten last van hebben en het zich spoedig beklagen. De cilinders zijn in elkaar geschroefd en draaijen dicht op een ring van leder, de luchtketel eveneens. Vooreerst zullen die onderdeelen door het rijden naar den brand los danzen, vooral wanneer de draad, door het veel uit en in elkander zetten, ietwat ruimer is geworden; en ten anderen, vraag ik het aan elk deskundige, of de Belgische spuit, wanneer zij, zoo als meermalen gebeurt, een of meer jaren ongebruikt en onaangeroerd in het spuihuisje heeft gestaan en die ringen uitgedroogd en hard zijn geworden, niet lek zal zijn, als zij onverwachts naar een brand rijdt.

De oningewijde kan het bij een brand opmerken aan de verbindingschroeven der slangen, die op dezelfde wijze dicht draaijen, dat zij meest allen eenig water doorlaten. Doch wat de meeste afkeuring verdient bij de Belgische spuit, het zijn de lederen kleppen; zoo aanbevelingswaardig de lederen klep is bij elke andere pomp, die dagelijks gebruikt wordt, even ondoelmatig is die bij eene brandspuit, die soms ééns in een jaar moet werken. Alle Hollandsche brandspuiten hebben daarom koperen kleppen. Er is niet de minste twijfel aan, of de Belgische spuit die gedurende een warme zomer in het huisje heeft gestaan, is het eerste oogenblik, als hij onverwachts bij een brand komt, onklaar door zijne lederen klep-

pen. En wat helpt het dan of men er gemakkelijk bij kan, en door de cilinders af te schroeven de kleppen nat kan maken, terwijl gedurende die eerste oogenblikken de brand de grootste vorderingen maakt. Die lederen kleppen geven bij eene proefneming en vooral als de spuit nieuw is, *voordeel* in het water geven; zij sluiten gemakkelijker en digter, doch hoe zij in het verloop der jaren zich houden zullen is de vraag, bijzonder voor eene brandspuit. Bij eene proefneming dienen zij dus om den niet deskundigen zand in de oogen te werpen, dan *schijnen* zij eenige voorkeur te verdienen boven andere spuiten, en het is hieraan dat de heer Hoven zijne bestellingen bij Marine te danken heeft.

Wat voorts het gemak aangaat om bij de kleppen te kunnen komen, het dunkt ons, dat hier het middel veel erger is dan de kwaal. Wanneer gebeurt het toch dat een koperen klep onklaar wordt? Van duizendmaal dat de spuit gebruikt wordt, misschien eens. En moet men daarvoor een middel aanbrenge, dat eene tienmaal grootere gelegenheid geeft tot lekkaadje.

De beroemde spuit, die te Rotterdam is aangekocht, was dan ook reeds onklaar, toen hij voor de 3e of 4e maal zoude werken; veel droeg daartoe bij de bekleeding der zuigers met ge vulcanizeerde gom, 't welk volstrekt is af te keuren.

4. *Dat er bijna geen hout aan is gebruikt, zoodat zij door het krimpen en uitzetten hiervan niet onbruikbaar kunnen worden, het geen bij andere spuiten meermalen het geval is. Hierdoor zijn zij ook bijzonder geschikt tot verzending naar Oost- en West-Indiën.*

Hetgeen hier een gebrek der Hollandsche spuiten genoemd wordt, rekenen wij zeer in haar voordeel te zijn. Door het houten dekstuk wordt hare stevigheid vermeerderd, komt er beter verband in het geheel en kunnen zij den drang van het werk doorstaan. Dat de spuit door het krimpen en uitzetten van het hout onbruikbaar zou worden, is eene haarkloverij, door de ondervinding voldoende weersproken. Wij noemen het gemis van dat hout een gebrek in de Belgische spuit, en

kunnen ons *daarin* geheel vereenigen met het rapport bij Marine uitgebragt, waar gezegd wordt: »alleen wenscht men de afmetingen van sommige zamenstellende deelen een weinig verzaard, en de spuit door een houten deksel gesloten te zien.»

Dit zijn juist spuiten die naar Oost- en West gaan, en daar begeert men hout aan.

De Belgische spuit is zeer insoliede en zwak, bij vergelijking gesproken is zij Neurenberger kramerij, en niemand, die eene bruikbare spuit verlangt om bij brand te dienen, zal ze verkiezen. Ieder toch die bij een brand tegenwoordig is geweest, die gezien heeft hoe met de spuiten over de straatsteenen wordt gerend, om de premie te verdienen, zal met ons toestemmen, dat de Belgische spuit veel gevaar loopt om op den hoek eener straat aan stukken te vliegen, alvorens den brand gezien te hebben. De uitdrukking in den gemeenteraad gebezigd, was dan ook zeer juist: »zij is niet aangekocht om brand te blusschen.» De Belgische spuit te Rotterdam stond bij de gewone proefneming heen en weer te zwaaijen in de koperen bak, alsof zij dronken was, en men heeft reeds maatregelen moeten nemen om die spuit door stevig hoekijzer te versterken en te schoren. Wanneer dit bij eene proefneming geschiedt, wat moet dan gebeuren bij een brand, als er op eene wilde en ruwe wijze gepompt wordt?

5. *Dat de prijzen zoo gering zijn, dat gestichten, fabrieken, landhoeven of groote gebouwen, die door hun aard aan brandgevaar zijn bloot gesteld, daardoor in de gelegenheid zijn gesteld om zelve voor hunne veiligheid te waken.*

Dit is eene onwaarheid; de spuiten zijn zeer duur, wanneer men narekent *wat* men voor zijn geld ontvangt. De Nederlandsche fabrikant werkt even goedkoop als de Luiksche, en behoeft geen transport, inkomend regt en extra verdiensten voor den agent in rekening te brengen.

Toen in den gemeenteraad van Rotterdam werd voorgesteld om de Belgische spuit aan te koopen, was er tevens een voor-

stel van de firma A. Bickers en Zoon, om geheel de zelfde spuiten honderd gulden per stuk minder te leveren. Men meende toen echter, zoo als wij boven zeiden, beleefdheids-halve ter vergelding der vele genomene proeven, ééne Belgische te moeten koopen.

6. *Dat door de zamenstelling van het pompwerk het onderscheid tusschen perspomp en aanjager is weggenomen, zoodat de spuit tot beide einden kan gebruikt worden. enz. enz.*

Dat dit een voordeel zoude zijn van de Belgische boven de Nederlandsche spuiten, is eene onwaarheid. Nagenoeg alle Nederlandsche brandspuiten zijn tegenwoordig ingerigt als zuig-en perspomp, voor dubbele werking. Amsterdam alleen gebruikt nog de schraagpomp voor den aanvoer van water, die daar ook beter dan elders kan gebezigd worden, wijl men er steeds in de gelegenheid is om haar op een brug of sluis te plaatsen, waardoor het water gemakkelijk naar de perspomp toevloeit.

7. *Dat men, door het bijvoegen van eene dubbele perspijp in staat is om met elke spuil twee waterstralen te maken, enz.*

Bij alle Nederlandsche spuiten kan dit naar verkiezing plaats hebben. Bij de artillerie- en de marine-sputen moet steeds eene dubbele perspijp geleverd worden, en in verschillende gemeenten van ons land kunnen de spuiten met 2 ja soms wel 3 stralen werken. Doch dan is de constructie op eene oordeelkundiger wijze zamengesteld, dan bij de Belgische spuit, want dan kunnen de stralen met kranen worden afgesloten, hetgeen dáár niet het geval is.

8. *Dat aan iedere spuit bij de straalpijp twee mondstukken van verschillende wijde zijn gevoegd.*

Dit laatste artikel doet de deur dicht en besluit op eene waardige wijze de verklaring van de bijzondere voordeelen der Belgische spuit. Twee mondstukken, en dat nog wel van verschillende wijde! — Hoe durft men zoo iets als eene uit-

vinding, als eene nieuwigheid op te noemen, tenzij men een zeer klein begrip hebbe van het oordeel zijner lezers!

En hiermede is de uitlegging van het verbeterde stelsel afge-loopen. Het getuigt van veel zaakkennis, dat zal ieder erkennen!

Nu willen wij nog met een enkel woord den heer Hoven antwoorden op zijne algemeene beschouwing, over den slechten toestand der brandblusmiddelen in Nederland, en hem tot leering zeggen, dat in geen land ter wereld, over het algemeen genomen, de brandblusmiddelen zoo goed en zoo algemeen verspreid zijn, als in Nederland. Hier vindt men in iedere gemeente, niet alleen in de steden maar ook te lande, zool als geen geregelde brandweer, althans behoorlijke brandblusmiddelen, die in de meeste kleine plaatsen van Engeland, België, Frankrijk en Duitschland ontbreken.

De plattelands-gemeenten schaften zich in ons land reeds goed werkende brandspuiten aan, toen de grootste steden in het buitenland nog niet wisten, dat er brandspuiten bestonden. Zoo als hij zelf zegt, in 1699 kwam de eerste brandspuit in Parijs, en het staat opgeteekend dat reeds in 1677 de dorpen in ons land aan de fabriek van van der Heijden te Amsterdam brandspuiten kwamen koopen. En indien wij, zoo als de heer Hoven zegt, zoo bij België ten achteren staan, hoe komt het dan, dat eene stad als Antwerpen in de laatste jaren zoo vreesselijk door groote branden geteisterd is? Die stad heeft toch zeker wel de brandweer zoo goed ingerigt als ergens in België en daaronder ook een corps pompiers.

Wij herhalen het hier nogmaals: het is niet eerlijk, om uit winstbejag zijnen landgenooten een onverdiende blaam aan te wrijven en te minachten. Wij herhalen hier, wat wij in den aanvang zeiden: de heer Hoven heeft geschreven om het fabrikaat, waarvoor hij agent is, aan te bevelen. Had hij zich bepaald bij eene omschrijving van dat fabrikaat en eene aanwijzing van zijne voortreffelijkheid, wij zouden het

billijken; nu willen wij ieder, wien het mogt aangaan, tot omzichtigheid manen tegenover den heer Hoven en diens brandspuiten, opdat niet op den duur door zijne pogingen waarheid worde, wat hij nu verkeerdelijk voorop stelt: dat de brandblusmiddelen in Nederland slecht zijn.

